

Státní informační a komunikační politika

e-Česko 2006

Obsah:

1. Úvod	3
2. Východiska	4
2.1. Význam informační společnosti	5
2.2. Gesce v oblasti telekomunikací a informační společnosti	6
3. Prioritní oblasti	7
3.1. Dostupné a bezpečné komunikační služby	7
3.1.1. Rozvoj trhu elektronických komunikací	8
3.1.2. Dostupnost služeb elektronických komunikací	9
3.1.3. Bezpečnost elektronických komunikací	10
3.2. Informační vzdělanost	11
3.2.1. Informatizace vzdělávacích institucí	12
3.2.2. Informační gramotnost, e-learning, řešení problému digital divide	12
3.3. Moderní veřejné služby on-line	14
3.3.1. Služby e-governmentu	14
3.3.2. Elektronické zadávání veřejných zakázek (e-procurement)	17
3.3.3. e-Zdravotnictví	18
3.4. Dynamické prostředí pro elektronické podnikání	18
4. Financování	19
5. Vazba na celoevropské aktivity	20
5.1. Výměna zkušeností, vzájemné informování, sdílení osvědčených postupů	20
5.2. Měření a vyhodnocování (benchmarking)	21
6. Shrnutí hlavních cílů – Akční plán	22
PŘÍLOHY	25
1. Výchozí podmínky ČR	25
1.1. Analýza současné situace (SWOT)	25
1.2. Shrnutí současného stavu a návaznost na dosavadní koncepci	27
2. Seznamy relevantních dokumentů	31
2.1. Seznam legislativy ČR v oblasti informační společnosti	31
2.2. Seznam legislativy EU v oblasti informační společnosti	31
2.3. Seznam souvisejících dokumentů v oblasti informační společnosti	33
2.4. Seznam programů Evropské unie v oblasti informační společnosti	34
2.5. Základní elektronické veřejné služby	35

1. Úvod

Vláda České republiky se ve snaze maximálně využít obrovský potenciál moderních informačních a komunikačních technologií (dále jen ICT) rozhodla nově definovat cíle státu v oblasti tzv. informační společnosti a v oblasti telekomunikací a formulovat novou strategii státu pro nadcházející období, s výhledem do roku 2006.

Na rozdíl od původního přístupu, kdy byly koncepce v obou oblastech zpracovány samostatně (formou dokumentů „Státní informační politika: cesta k informační společnosti“ a „Národní telekomunikační politika“), se vláda rozhodla respektovat úzkou provázanost a všeobecný trend konvergence obou těchto oblastí a vytvořit jeden společný strategický a koncepční dokument s názvem Státní informační a komunikační politika – e-Česko 2006. Tímto názvem vláda reflektuje také přeměnu oboru telekomunikací na elektronické komunikace.

K vypracování nové jednotné koncepce přistupuje vláda také vzhledem k nadcházejícímu vstupu ČR do Evropské unie. Jako členská země EU se Česká republika přihlásí k aktualizovanému evropskému akčnímu plánu „eEurope 2005: Informační společnost pro všechny“. Navrhovaná „Státní informační a komunikační politika“ se proto orientuje zejména na rozpracování záměrů a požadavků tohoto koncepčního dokumentu do národních podmínek tak, aby Česká republika dostála svým závazkům vůči EU a zároveň vytěžila maximum z možností, které jí skýtá potenciál ICT. Priority Akčního plánu eEurope 2005 nebyly do Státní informační a komunikační politiky převzaty automaticky, ale byly posouzeny ve vztahu k současnému stavu v ČR. Úkolem bylo stanovit národní cíle tak, aby jednak zohlednily evropské priority, ale aby zároveň reagovaly i na specifické potřeby ČR. Z tohoto důvodu byly následně stanoveny prioritní oblasti ČR v pořadí podle důležitosti: dostupné a bezpečné komunikační služby, informační vzdělanost, moderní veřejné služby on-line, dynamické prostředí pro elektronické podnikání.

Po začlenění ČR do jednotného vnitřního trhu vláda ČR očekává další růst tlaků konkurenčního prostředí na restrukturalizaci národní ekonomiky na úrovni makroekonomické i mikroekonomické. Spolu s tím vyvstává potřeba modernizace a zlepšení výkonu veřejné správy na úrovni ústřední, regionální i místní. Efektivní využívání ICT může vést k růstu produktivity, zaměstnanosti, ke zlepšení kvality poskytovaných služeb a v neposlední řadě i k významným úsporám prostředků vynakládaných z veřejných rozpočtů.

Těžištěm tohoto koncepčního dokumentu není podrobné rozpracování záměrů v jednotlivých sektorech či stanovení dílčích úkolů s konkrétními termíny jejich plnění. Hlavní důraz je kladen na zásady a principy, které vláda hodlá uplatňovat při dalším rozvoji informační společnosti v ČR. Projekty orgánů veřejné správy, jejichž cílem bude naplňovat úkoly vyplývající ze Státní informační a komunikační politiky, budou zpracovávány v souladu se zákonem o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (č. 218/2000 Sb.) a prováděcí vyhláškou MF č. 40/2001.

Zajištění bezpečných, ekonomicky i geograficky dostupných moderních služeb elektronických komunikací považuje vláda za základní předpoklad konkurenceschopnosti české ekonomiky. Bez moderní komunikační infrastruktury nelze zajistit rovnocenné postavení české ekonomiky v rámci EU. Zároveň je tato infrastruktura základním předpokladem pro vytvoření široké nabídky služeb informační společnosti pro občany a firmy působící na území České republiky.

Vzhledem k dynamice vývoje v oblasti ICT považuje vláda ČR za potřebné vracet se k této své koncepci a podle potřeby ji aktualizovat. Konstatuje rovněž, že z důvodu dynamického vývoje sektoru ICT není možné konkrétně a objektivně definovat cílový stav, jehož by mělo být dosaženo do roku 2006. Vláda proto spatřuje svou roli zejména ve vytváření vhodných podmínek pro rozvoj informační společnosti v ČR, technologicky neutrální podpoře služeb informační společnosti a v eliminaci případných nežádoucích důsledků a vlivů.

Aktuálně se vláda zaměří zejména na:

- **budování moderních a bezpečných služeb veřejné správy dostupných on-line,**
- **pokračování liberalizace sektoru elektronických komunikací s cílem zajistit efektivní konkurenční prostředí, které povede ke snížení cen služeb a podpoře investic,**
- **podporu rozšíření vysokorychlostního přístupu k internetu a zajištění jeho dostupnosti pro všechny skupiny obyvatelstva,**
- **pokračování legislativního zakotvení informační společnosti tam, kde je to vhodné,**
- **podporu zvyšování počítačové gramotnosti obyvatelstva,**
- **podporu rozvoje elektronického podnikání vytvářením vhodných technologicky neutrálních podmínek.**

Ostatní klíčové oblasti rozvoje informační společnosti, jako je například ochrana autorských práv a ochrana osobních údajů, považuje vláda v současné době za dostatečně a odpovídajícím způsobem zajištěné. Vláda bude v těchto oblastech sledovat evropské trendy a včas přijímat nutná opatření.

2. Východiska

Na lisabonském summitu v březnu 2000 schválila Evropská rada strategický cíl přeměny Evropské unie do roku 2010 v nejkonkurenceschopnější a nejdynamičtější znalostní ekonomiku schopnou udržitelného růstu, s více a lepšími pracovními místy a s posílenou sociální soudržností. Podpora budování informační společnosti je přitom chápána jako jeden ze stěžejních kroků pro dosažení těchto cílů.

Následně byly vypracovány ambiciózní strategie a akční plány pro rozvoj evropské informační společnosti:

- Akční plán členských zemí eEurope 2002,
- Akční plán kandidátských zemí eEurope+ 2003,
- Akční plán členských zemí eEurope 2005.

Česká republika se v roce 2001 připojila k akčnímu plánu eEurope+ 2003, společnému závazku kandidátských států EU v oblasti rozvoje informační společnosti, který vznikl jako reakce na akční plán členských států EU eEurope 2002. V následujícím období se Česká republika soustředí na naplňování cílů Akčního plánu eEurope 2005.

2.1. Význam informační společnosti

Vláda České republiky se ve svém programovém prohlášení hlásí k cílům stanoveným v rámci tzv. lisabonského procesu. V možnostech moderních ICT vidí vláda ČR příležitost a šanci k nastartování nového a dlouhodobě udržitelného rozvoje společnosti založené na znalostech. K jejich využití hodlá přistoupit jako k nástroji, pomocí něhož lze dosahovat růstu produktivity práce a celkové vzdělanosti, řešení celospolečenských problémů, jako je např. nezaměstnanost, začleňování znevýhodněných skupin občanů a nerovnoměrný rozvoj lidského potenciálu.

Rozvoj, rozšíření a způsob využití ICT se staly v uplynulých letech východiskem systémových, procesních i strukturálních změn na všech úrovních řízení společnosti. Nové technologie a sítě umožňují ve srovnání s minulostí kvalitativně i kvantitativně zcela odlišný přístup k informačním zdrojům a k práci s nimi. Lidé získávají stále více dovedností potřebných pro práci s novými technologiemi, přičemž pro stále větší množství oborů platí, že nedostatek této kvalifikace je důvodem pro znevýhodnění, či dokonce vyloučení z trhu práce. Zajištění příznivých podmínek pro efektivní tvorbu, správu a šíření informací má značný rozvojový potenciál na úrovni malých a středních, ale i velkých podniků, státní správy i samosprávy. Součástí těchto podmínek jsou i dostupné informační a transakční on-line služby veřejného sektoru, které svým uživatelům přinášejí konkrétní měřitelné efekty. Informační společnost mění způsob podnikání, přístup ke službám a zboží v tak velkém rozsahu, že se někdy hovoří o tzv. nové ekonomice.

Nové technologie jsou příležitostí pro vytváření moderní a efektivní veřejné správy, která nabízí nové nebo zlepšené služby, jež jsou výsledkem reformy dosud užívaných postupů. Veřejná správa je rovněž významný účastník na trhu, který podporuje jak vývoj, tak poptávku po produktech a službách v oblasti ICT. Služby veřejné správy musí být pro uživatele jednoduché a musí být dostupné všem, tedy i handicapovaným či jinak znevýhodněným skupinám obyvatel. Moderní veřejné služby musí vycházet z potřeb svých zákazníků, tj. občanů a podnikatelů. Při využívání ICT musí být zamezeno zneužívání citlivých informací a je třeba důsledně dbát na ochranu osobních údajů.

Vláda si je vědoma expanze nových informačních médií a řady nových právních a etických otázek, které s jejich rozvojem souvisejí (např. ochrana děl šířených na internetu a autorských práv k nim, ochrana osobních dat, šíření dětské pornografie atd.). Vzhledem k celosvětové povaze těchto otázek musí jejich tuzemské právní úpravy navazovat na mezinárodně koordinované úsilí o jejich řešení, které vyvíjí EU a celosvětové organizace, jako je WIPO (Světové organizace duševního vlastnictví) nebo UNESCO.

Snahou politiky sociálního začleňování (social inclusion) je odstranit a dále nevytvářet překážky jakékoliv povahy pro zapojení jednotlivce či skupin obyvatel do aktivního života ve společnosti. Analogicky je pod nově užívaným pojmem e-inclusion míněn souhrn podmínek pro efektivní začleňování všech skupin obyvatel do informační společnosti. Je třeba zamezit rozšiřování tzv. digital divide, tedy rozdělení států, regionů, obcí i skupin obyvatelstva na začleněné a nezačleněné, tedy na ty, které požívají resp. nepožívají výhod ze zavádění ICT.

Vláda proto usiluje o vytváření rovných podmínek a příležitostí pro začlenění všech skupin obyvatel do informační společnosti. Dosažení informační gramotnosti se může stát i pro znevýhodněné skupiny obyvatel prostředkem k uplatnění na trhu práce. Na tuto oblast bude proto kladen vysoký důraz. Dále musí být zachován princip rovnosti pohlaví v možnostech využívat příležitostí, které informační společnost nabízí.

2.2. Gesce v oblasti telekomunikací a informační společnosti

Specializované orgány státní správy působící v oblasti podpory a rozvoje informační společnosti vznikají v ČR od poloviny devadesátých let. K 1. 11. 1996 byl zřízen Úřad pro státní informační systém (ÚSIS), který převzal kompetence ve věcech státního informačního systému od dřívějšího Ministerstva hospodářství. V roce 2000, v souvislosti s účinností zákona o informačních systémech veřejné správy, byl ÚSIS transformován na Úřad pro veřejné informační systémy (ÚVIS).

V říjnu 1998 vznikla na základě vládního usnesení Rada vlády pro státní informační politiku, která zastřešovala příslušné aktivity v oblasti informační společnosti a mj. koordinovala následný vznik koncepce „Státní informační politika – cesta k informační společnosti“ a na ni navazující dokumenty.

Zákonodárné kompetence v oblasti telekomunikací byly až do října 1996 v rukou Ministerstva hospodářství a poté byly převedeny na Ministerstvo dopravy a spojů (MDS ČR).

Český telekomunikační úřad (ČTÚ), který zajišťoval výkon státní správy včetně regulace ve věcech telekomunikací, byl do roku 1996 součástí Ministerstva hospodářství a poté Ministerstva dopravy a spojů. K 1. 7. 2000, s nabytím účinnosti nového telekomunikačního zákona (zákona č. 151/2000 Sb.), se stal samostatným správním úřadem v působnosti vlády České republiky.

K 1. 1. 2003, na základě novely tzv. kompetenčního zákona, vzniklo Ministerstvo informatiky, které převzalo kompetence v oblasti telekomunikací (od úseku spojů MDS ČR), v oblasti informační společnosti (v plném rozsahu působnosti dřívějšího Úřadu pro veřejné informační systémy, který byl se vznikem MI ČR zrušen) a v oblasti elektronického podpisu (od Úřadu pro ochranu osobních údajů).

Působnost Ministerstva informatiky je dána zejména zákonem o informačních systémech veřejné správy (365/2000 Sb.) a zákonem o telekomunikacích (151/2000 Sb.). Ministerstvo zpracovává návrhy strategických dokumentů v oblasti informačních systémů veřejné správy, vytváří a spravuje Portál veřejné správy, koordinuje a vytváří podmínky pro podporu rozvoje elektronického obchodu a hodnotí projekty, které mají meziresortní dopady na informační systémy veřejné správy. Dále zodpovídá za tvorbu legislativních návrhů a politiky v oblasti telekomunikací, za stanovení principů a hlavních zásad regulace telekomunikačního trhu a schvaluje plán přidělování kmitočtových pásem. Uděluje akreditace k působení jako akreditovaný poskytovatel certifikačních služeb v oblasti elektronického podpisu. Je zakladatelem státního podniku Česká pošta a na základě zákona o poštovních službách je regulačním orgánem trhu poštovních služeb.

Zavádění informačních a komunikačních technologií ve veřejné správě je řešeno i v rámci reformy územní veřejné správy a modernizace veřejné správy, v gesci Ministerstva vnitra (MV). Dále má MV koordináční roli v boji proti trestné činnosti v oblasti informačních technologií.

Budování služeb e-governmentu lze charakterizovat jako decentralizovaný proces, jehož úspěšnost podstatnou měrou závisí na podpoře všech orgánů státní správy a samosprávy.

Ministerstvo informatiky plní roli věcného koordinátora rozvoje informační společnosti v ČR na nadnárodní a mezinárodní úrovni.

3. Prioritní oblasti

Koncepce členských zemí „eEurope2005: Informační společnost pro všechny“ obsahuje hlavní prioritní oblasti, jejichž naplnění očekává do roku 2006. Jde o moderní on-line služby veřejné správy zahrnující oblasti e-governmentu, e-learningu a e-zdravotnictví, dynamické prostředí pro rozvoj elektronického obchodu, široce dostupné vysokorychlostní připojení za konkurenceschopné ceny a bezpečnou komunikační infrastrukturu.

Státní informační a komunikační politika rozpracovává obsah a priority eEurope 2005 do následujících čtyř hlavních prioritních oblastí, které plně pokrývají prioritní oblasti eEurope 2005 a zároveň reflektují specifickou pozici ČR jako přistupující země, které ještě zbývá dokončit některé úkoly z předchozího akčního plánu kandidátských zemí eEurope+.

Čtyři prioritní oblasti Státní informační a komunikační politiky jsou řazeny podle významu, který jim vláda ČR přikládá:

1. **Dostupné a bezpečné komunikační služby:** zahrnuje problematiku regulace trhu elektronických komunikací a posilování konkurence na trhu, včetně převzetí nového evropského regulačního rámce elektronických komunikací, a dále dořešení zbývajících úkolů z koncepce eEurope+ v oblasti dostupnosti základních (tzv. úzkopásmových) i vysokorychlostních internetových služeb.
2. **Informační vzdělanost:** zahrnuje především problematiku „informatizace škol“ a problematiku informační gramotnosti, e-learningu a řešení problému digital divide.
3. **Moderní veřejné služby on-line:** zahrnuje veřejné on-line služby, tedy především služby e-governmentu, e-procurementu a e-zdravotnictví.
4. **Dynamické prostředí pro elektronické podnikání:** zahrnuje opatření státu zejména v legislativní oblasti a odpovídá stejnojmenné prioritní oblasti eEurope 2005.

3.1. Dostupné a bezpečné komunikační služby

Zajištění dostupných a bezpečných komunikačních služeb pro všechny občany považuje vláda za základní prioritu. Obecným cílem vlády je dosáhnout takového stavu, kdy nabídka komunikačních služeb nebude limitujícím faktorem jejich využití, ale bude naopak stimulovat poptávku po těchto službách.

K dosažení tohoto stavu je třeba pozitivně působit na celkový rozvoj trhu elektronických komunikací, rozvíjet nabídku (dostupnost) služeb na tomto trhu a podporovat bezpečnost poskytovaných komunikačních služeb i celého prostředí, v němž se komunikace odehrává.

V neposlední řadě má na dostupnost komunikačních služeb vliv i celková ekonomická situace, koupěschopnost obyvatelstva, atraktivnost odvětví pro investory, ale také vzdělanost a informační gramotnost, která podporuje poptávku po komunikačních službách, a další faktory.

3.1.1. Rozvoj trhu elektronických komunikací

V souladu s konceptem tzv. relevantních trhů chápe vláda regulaci jako dočasný prostředek, který smí a má být využíván právě a pouze tam, kde neexistuje volná soutěž, resp. kde trh není schopen fungovat a dále se rozvíjet pouze na základě aplikování pravidel korektní hospodářské soutěže. V souladu s evropským regulačním rámcem a s připravovaným zákonem o elektronických komunikacích, který tento evropský rámec převezme, bude vláda určovat pouze hlavní zásady a cíle regulace a praktickým aplikováním regulačních mechanismů bude i nadále pověřen národní regulační úřad.

Vláda považuje dostupnost telefonních služeb v České republice v podstatě za vyřešenou. Podporou konkurenčního prostředí hodlá podpořit zejména snižování celkové cenové hladiny telefonních služeb a stimulovat investice do příslušné infrastruktury tak, aby nedocházelo k technologickému zaostávání těchto základních sítí elektronických komunikací (nástup voice over IP, WiFi apod.).

Základní rozvojovou prioritou cílů regulační politiky pro následující období je stimulovat rozvoj datových služeb. Na základě zkušeností z uplynulého období hodlá vláda aplikovat co nejpřesnější regulační politiku zaměřenou zejména na rozvoj vzájemně si konkurujících služeb založených na technologicky rozdílných infrastrukturách. Regulační politika bude podporovat zejména ty operátory, kteří budou investovat do rozvoje infrastruktury elektronických komunikací, a zaručí jim přiměřenou ochranu jejich investic. Cenová regulace se bude uplatňovat cíleně především v oblasti cen za propojení mezi zajišťovateli telekomunikačních služeb. Postupně se budou minimalizovat cenové zásahy v oblasti cen na trzích pro koncové uživatele. Zásadní prioritou při uplatňování regulace bude plná transparentnost a propojitelnost všech veřejných sítí a vzájemná dostupnost poskytovaných služeb.

Vláda hodlá formulovat hlavní zásady a cíle regulace trhu elektronických komunikací tak, aby:

1. sledovaly zájmy všech uživatelů služeb elektronických komunikací a stimulovaly užití těchto služeb koncovými uživateli,
2. naplňovaly zásady nového evropského regulačního rámce elektronických komunikací, včetně konceptu tzv. relevantních trhů, s jasným a transparentním zohledněním specifík českého trhu,
3. podporovaly rozvoj trhu elektronických komunikací a růst konkurence na tomto trhu,
4. stimulovaly investice do celého sektoru elektronických komunikací,
5. směřovaly k postupnému snižování míry regulace s cílem jejího úplného odstranění.

Při udělování telekomunikačních oprávnění, resp. při stanovení kritérií pro jejich přidělení v souladu s platnou legislativou, bude vláda vždy dbát o to, aby jejich přidělením nebyla narušena rovná konkurenční soutěž. V případech, kdy zákon umožňuje vypsání výběrového řízení, bude vláda preferovat formu soutěže. Politika státu se bude řídit principem vytváření rovných podmínek na trhu a principem ochrany investic včetně vytváření podmínek pro jejich přiměřenou návratnost. Dodržení uvedených zásad považuje vláda za zvláště důležité v případě vydání třetí licence UMTS (univerzální mobilní telekomunikační systém) a dalších širokopásmových technologií.

Vláda nehodlá sama budovat a provozovat infrastrukturu elektronických komunikací, naopak zamýšlí nakupovat služby elektronických komunikací od poskytovatelů těchto služeb. Výjimkou musí být pouze speciální sítě sloužící k zajištění krizových a nouzových situací, bezpečnosti a obrany schopnosti státu.

Vláda hodlá přispět k rozvoji trhu elektronických komunikací tím, že se stát jako velký zákazník a uživatel služeb elektronických komunikací bude chovat plně transparentně a způsobem, který podporuje rozvoj konkurence na trhu.

Hlavní úkoly a cíle v oblasti rozvoje trhu elektronických komunikací:

- **v roce 2004:** dokončit převzetí evropského regulačního rámce elektronických komunikací. Bude zajištěno prostřednictvím nového zákona o elektronických komunikacích.
- **průběžně:** analyzovat dopad regulačního rámce EU na trh elektronických komunikací v ČR.
- **průběžně:** pokračovat v liberalizaci trhu služeb elektronických komunikací a vytvářet podmínky stimulující:
 - skutečnou a efektivní konkurenci na trhu (zejména dostupností propojení mezi operátory),
 - pokles koncových cen (zejména konkurencí v nabídce koncovým uživatelům),
 - efektivní využití již existujících prvků infrastruktury (zejména tzv. účastnických vedení).
- **průběžně:** podporovat další rozvoj trhu elektronických komunikací, s cílem:
 - vytvořit a trvale udržovat příznivé prostředí pro investice soukromého sektoru,
 - maximalizovat výhody plynoucí z konkurenčního prostředí pro všechny kategorie uživatelů.

3.1.2. Dostupnost služeb elektronických komunikací

Vláda považuje za správné, aby na trhu přístupových služeb existovala konkurence a cenovou hladinu koncových služeb určoval trh prostřednictvím volné soutěže poskytovatelů služeb. Regulace bude v souladu s novým evropským regulačním rámcem, konceptem tzv. relevantních trhů a připravovaným zákonem o elektronických komunikacích uplatňována tam, kde v příslušné části trhu dosud není dostatečná konkurence.

Za optimální cenovou hladinu přístupových služeb považuje vláda obvyklou hladinu koncových cen v EU nebo nižší v návaznosti na koupěschopnost obyvatel. Za velmi významný aspekt považuje vláda celoplošnou dostupnost přístupových služeb a také konkrétní způsob zpoplatnění koncového uživatele. Ten by měl vycházet vstříc potřebám uživatele a aktivnímu způsobu využití on-line služeb, a nikoli deformovat chování uživatele. Za nezbytnou podmínku výraznějšího rozvoje internetu v ČR proto vláda považuje dostupnost paušálních variant zpoplatnění.

Za „vysokorychlostní“ bude obecně považováno takové připojení, které svou efektivní (skutečnou) propustností neomezuje uživatele v jeho aktivitách. Z praktických důvodů bude hranice „vysokorychlostního“ připojení prozatím stanovena na 256 kbps, přičemž se předpokládá její postupné zvyšování.

Vláda hodlá respektovat princip technologické neutrality a nebude vylučovat ani upřednostňovat některé technologie vysokorychlostního připojení před jinými.

Vláda nehodlá budovat ani provozovat infrastrukturu potřebnou pro poskytování služeb vysokorychlostního připojení. To očekává od soukromého sektoru. Svou roli vidí zejména v tvorbě příznivého prostředí a podmínek pro investice do budování a provozu takovéto infrastruktury a ve

stimulaci a podpoře nabídky služeb obsahu, včetně prioritní podpory projektů spolufinancovaných z prostředků EU.

V souladu s eEurope 2005 považuje vláda dostupnost a rozvoj vysokorychlostního připojení za jednu ze svých hlavních priorit a klíčovou podmínku pro další rozvoj informační společnosti v ČR. Hodlá ji proto stejně jako ostatní členské země EU podrobněji rozpracovat v samostatném koncepčním dokumentu „Státní strategie pro vysokorychlostní přístup (broadband)“, který připraví k datu vstupu ČR do EU.

V oblasti televizního a rozhlasového vysílání se v ČR podobně jako v jiných zemích připravuje postupný přechod na digitální systémy DVB-T a T-DAB s cílem dosáhnout vyššího počtu disponibilních televizních kanálů, hospodárnějšího využívání kmitočtového spektra, vyšší kvality přijímaných signálů a možnosti zavádění interaktivních multimediálních služeb. S ohledem na složité problémy technického, ekonomického i legislativního charakteru vyžaduje tento krok dlouhodobou přípravu, která byla v ČR zahájena zpracováním a schválením koncepce přechodu na digitální vysílání a spuštěním experimentálního vysílání v systému DVB-T od roku 2000. Vláda předpokládá, že spuštění digitálního vysílání bude možné koncem roku 2004.

Hlavní úkoly a cíle v oblasti dostupnosti služeb elektronických komunikací:

- **do konce roku 2004:** splnit závazek z eEurope+ a výrazně zlepšit dostupnost úzkopásmového přístupu k internetu pro nejširší vrstvy obyvatelstva. Lepší dostupností je míněna jak plošná dostupnost po celém území ČR, tak i dosažení průměrné hladiny koncových cen na úrovni EU nebo hladiny nižší v návaznosti na koupěschopnost obyvatel, včetně stejného poměru mezi cenami za různá časová období (špička, mimo špičku, víkendy atd.) a nabídky různých způsobů zpoplatnění, včetně paušálního.
- **do konce roku 2004:** připravit přechod na digitální televizní vysílání a dále průběžně podporovat jeho rozvoj.
- **průběžně:** podporovat rozvoj a dostupnost služeb vysokorychlostního přístupu, s cílem:
 - 1) vybavit do konce roku 2006 vysokorychlostním přístupem všechny subjekty veřejné správy,
 - 2) co nejdříve zajistit dostupnost vysokorychlostního přístupu na celém území ČR.
- **nejpozději ke vstupu ČR do EU:** připravit „Státní strategii pro vysokorychlostní přístup (broadband)“.

3.1.3. Bezpečnost elektronických komunikací

V oblasti bezpečnosti elektronických komunikací hodlá stát aktivně podporovat nasazení a praktické používání zaručeného elektronického podpisu i dalších řešení, která zvyšují bezpečnost a spolehlivost elektronické komunikace nebo zlepšují ochranu soukromí, ochranu osobních dat a dodržování autorských a dalších zákonných práv.

Vláda nehodlá zasahovat do technické podstaty bezpečnostních řešení. U těch bezpečnostních řešení, která mají mít oporu v zákoně, však bude závazně specifikovat parametry, vlastnosti a podmínky, kterých tato řešení musí dosahovat a které musí splňovat, s maximálním využitím platných standardů EU, resp. celosvětově uznávaných technologických standardů.

Hlavní cíle v oblasti bezpečnosti elektronických komunikací:

- **do konce roku 2004:** ustanovit pracovní skupinu pro boj s počítačovou kriminalitou.
- **do konce roku 2004:** zpracovat Národní strategii informační bezpečnosti.
- **průběžně:** vybavit postupně čipovými kartami vedoucí a odborné pracovníky veřejné správy.
- **do konce roku 2005:** umožnit spolehlivé a bezpečné propojení orgánů veřejné správy.
- **do konce roku 2006:** definovat, legislativně ošetřit a následně zavést do praxe jednotný bezvýznamový národní identifikátor.

3.2. Informační vzdělanost

Informační vzdělanost je jedním z hlavních podmiňujících faktorů dalšího rozvoje České republiky a prosperity celého národního hospodářství.

Výzkumy a studie mnoha evropských zemí a mezinárodních organizací (Světová banka, OECD, ITU) ukazují, že rozvoj evropské ekonomiky závisí na přechodu od ekonomiky orientované na výrobu k tzv. znalostní ekonomice, tedy hospodářskému systému založenému na efektivním využívání a předávání znalostí a informací. Je jasné, že takový systém bude klást jiné a mnohem vyšší nároky na vzdělání a kvalifikaci občanů především v oblasti práce s informacemi a využívání moderních ICT.

Mezi hlavní bariéry využívání počítače a internetu v domácnosti patří zejména nedostatečná představa o možnostech jejich využití a také strach z prvních začátečnických kroků. Je však zřejmé, že širší využívání těchto technologií ve všech oblastech života může výrazně napomoci řešení řady aktuálních problémů v ekonomické a sociální oblasti, jako je např. vysoká nezaměstnanost nebo rozdílné tempo rozvoje různých regionů. Rozvoj počítačové gramotnosti v České republice proto vláda považuje za klíčový pro rozvoj celé ekonomiky a společnosti vůbec.

Cílem vlády je rozšíření základní počítačové gramotnosti během čtyř let alespoň na polovinu naší populace. Základním nástrojem v této věci je kromě systematické podpory informační vzdělanosti na všech stupních škol i Národní program počítačové gramotnosti, jehož cílem je umožnit začátečnickům osvojit si základní dovednosti při práci s počítačem. Program je realizován ve spolupráci se soukromým sektorem. Prioritou vlády je rovněž rozšiřování ICT ve školství, jež je součástí Státní informační politiky ve vzdělávání. Vhodné využívání moderních technologií ve výuce se projeví schopností žáků zvládnout učivo za kratší čas a lepší schopností zpracování informací.

Vláda hodlá usilovat o vytvoření legislativních, organizačních a technických předpokladů pro shromažďování, trvalé uchování a zpřístupnění publikovaných digitálních dokumentů jako důležité složky kulturního dědictví. Vláda podpoří využití informačních technologií pro ochranu a široké zpřístupnění kulturního dědictví ze sbírek archivů, knihoven a muzeí. Knihovny a další paměťové instituce by měly zajistit rovný přístup k tradičním i elektronickým informačním zdrojům pro oblast vzdělávání, výzkumu, vývoje a podnikání.

3.2.1. Informatizace vzdělávacích institucí

Vláda považuje za potřebné, aby se rychlost připojení vzdělávacích institucí (tj. škol, vědecko-výzkumných institucí a knihoven) k internetu zvyšovala přednostně před ostatními subjekty veřejné správy. Při vybavování vzdělávacích institucí ICT a připojením k internetu hodlá vláda v maximální míře prosazovat princip sdružování finančních prostředků z více zdrojů. Strategie vlády v oblasti informatizace škol, včetně konkrétních projektů, je pak dána Státní informační politikou ve vzdělávání (SIPVZ), jejíž aktualizace a realizace je v gesci Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy.

Vláda považuje za správné, aby při provozu a využívání ICT ve vzdělávacích institucích mělo přednost využití jejich vlastního potenciálu. Metoda outsourcingu by měla být využívána tam, kde vlastní potenciál vzdělávacích institucí na zadané úkoly nestačí.

Stát nepovažuje za správnou jakoukoli exkluzivitu komerčních subjektů ve vztahu ke školství, ani pokud jde o poskytování ICT produktů a služeb. Efektivnost nákupu ICT produktů a využívání ICT služeb ve školství a v knihovnách hodlá vláda podpořit uzavíráním rámcových smluv s více prodejci a poskytovateli. Cílem těchto rámcových smluv je předjednat pro celou oblast vzdělávání výhodnější podmínky a umožnit vznik vzájemně alternativních nabídek, mezi kterými si školy budou samy vybírat.

Zvyšování informační gramotnosti učitelů se musí stát součástí základní výbavy absolventů příslušných fakult a dalšího vzdělávání učitelů v rámci systému dalšího vzdělávání.

Hlavní úkoly a cíle v oblasti informatizace vzdělávacích institucí:

- **do konce roku 2006:** dokončit připojení všech vzdělávacích institucí (včetně knihoven) k internetu.
- **průběžně:** dokončit vybavení vzdělávacích institucí ICT, s cílem dosáhnout a udržet alespoň evropský průměr vybavenosti (u škol zejména v počtu žáků na počítač, počtu učitelů na počítač, počítačů na školu a učebnu).
- **průběžně:** podporovat vytvoření odpovídající nabídky výuky informační gramotnosti a příležitostí pro elektronické vzdělávání jako součásti celoživotního vzdělávání.
- **průběžně:** zvyšovat rychlost přístupu k internetu vzdělávacích institucí s cílem dosáhnout alespoň evropského průměru v rychlosti přístupu.
- **průběžně:** systematicky zvyšovat informační gramotnost pracovníků vzdělávacích institucí (učitelů a knihovníků).
- **průběžně:** zvyšovat schopnost škol využívat ICT, technologie e-learningu a vzdělávacího software, včetně jejich zavádění do výuky.

3.2.2. Informační gramotnost, e-learning, řešení problému digital divide

Informační gramotností je míněna schopnost uvědomit si a formulovat své informační potřeby, orientovat se v informačních zdrojích, vyhledat informace prostřednictvím informačních a komunikačních technologií, tyto informace vyhodnotit a využít při řešení konkrétní životní situace či odborného úkolu.

Vláda považuje rozvoj informační gramotnosti za důležitou podmínku řešení současných problémů v oblasti ekonomické i sociální a dalšího rozvoje celé společnosti i její ekonomiky, kultury a celkové prosperity. Zároveň si uvědomuje, že informační gramotnost bude čím dál významnější součástí celkové vzdělanosti a bude čím dál více rozhodovat o kvalitě života celé populace i o možnostech uplatnění jednotlivců.

Za hlavní překážky na cestě k co nejvyšší informační gramotnosti vláda považuje:

- nedostatečnou motivaci a nízké povědomí o možnostech ICT,
- obavu z prvních začátečnických kroků, z údajné složitosti a náročnosti,
- nízkou dostupnost ICT produktů (zejména počítačů) a služeb (zejména připojení k internetu), danou jejich relativně vysokou cenou vzhledem ke kupní síle obyvatel,
- omezenou dostupnost možností, jak informační gramotnost získat a udržet si ji.

Absence či nedostatek informační gramotnosti vytváří u občanů tak silný handicap, že může vést k diferenciaci (rozvrstvení) obyvatelstva, resp. může takovouto diferenciaci dále prohlubovat. Jde o problém označovaný jako tzv. „digital divide“. Vláda považuje za naprosto nezbytné proti tomuto nebezpečí aktivně bojovat formou odstraňování překážek a podporou možností celoživotního vzdělávání v oblasti informační gramotnosti pro nejširší vrstvy obyvatelstva.

Významnou příležitost, jak učinit informační gramotnost dostupnější, spatřuje stát v technologiích a službách tzv. e-learningu a obecně ve vzdělávacím software. Proto hodlá podporovat jejich nasazení a využití jak ve sféře školství, knihoven a veřejné správy, tak i při vzdělávání nejširších vrstev obyvatelstva. Vláda si plně uvědomuje, že vzhledem k rychlému vývoji v oblasti ICT není získání informační gramotnosti jednorázovou záležitostí, ale má kontinuální charakter. Proto musí být součástí systému průběžného celoživotního vzdělávání.

Za základní článek celého systému celoživotního vzdělávání považuje stát školy, které musí poskytovat základy informační gramotnosti všem svým absolventům. Kromě toho chce vláda využít vzdělávací potenciál škol i k šíření informační gramotnosti mezi dospělou částí populace (formou kurzů pro veřejnost). Knihovny by měly zajistit rovný přístup k tradičním i elektronickým informačním zdrojům pro oblast vzdělávání, výzkumu, vývoje a podnikání.

Za další významný článek celého systému považuje stát také vzdělávací aktivity soukromého sektoru. Tyto aktivity hodlá podporovat na principu PPP (Public-Private Partnership). Příkladem je Národní program počítačové gramotnosti (NPPG), organizovaný a spolufinancovaný Ministerstvem informatiky. Tento projekt, který je určen úplným začátečníkům, považuje vláda za základ celoživotního vzdělávání v oblasti počítačové gramotnosti. Vedle této základní úrovně musí však existovat ještě vzdělávací programy vyšší úrovně.

Vláda dále považuje za nezbytné, aby existovala možnost objektivního hodnocení dovedností a znalostí v oblasti počítačové gramotnosti. Za základ zde považuje systém certifikací ECDL (European Computer Driving Licence). V cílovém stavu by součástí kvalifikace vybraných zaměstnanců veřejné správy měla být počítačové gramotnost včetně příslušné certifikace.

Nejširší vrstvy obyvatelstva hodlá vláda motivovat k získání a udržení vyšší informační gramotnosti také ekonomickými stimuly, které by snížily existující bariéry a usnadnily lidem jejich vlastní snahy vedoucí k získání či prohloubení informační gramotnosti. Za jednu z možných forem

považuje daňové zvýhodnění nákupu počítačů pro použití v domácnostech a daňové zvýhodnění domácího přístupu k internetu.

Hlavní úkoly a cíle v oblasti informační gramotnosti, e-learningu a řešení problému digital divide:

- **do roku 2006:** rozšířit základní počítačovou gramotnost (na úrovni NPPG) alespoň na polovinu obyvatelstva.
- **do roku 2006:** dosáhnout základní certifikace počítačové gramotnosti u vybraných vedoucích a odborných pracovníků veřejné správy.
- **do konce roku 2004:** zvážit zavedení daňového zvýhodnění pro pořízení domácího počítače a domácího přístupu k internetu.
- **průběžně:** vytvářet programy na rozvíjení všech složek informační gramotnosti.

3.3. Moderní veřejné služby on-line

3.3.1. Služby e-governmentu

Vláda chápe pojem „e-government“ jako transformaci vnitřních a vnějších vztahů veřejné správy pomocí ICT s cílem optimalizovat interní procesy. Jejím cílem je pak rychlejší, spolehlivější a levnější poskytování služeb veřejné správy nejširší veřejnosti a zajištění větší otevřenosti veřejné správy ve vztahu ke svým zákazníkům. Totéž se očekává i od samosprávy.

Hlavním cílem e-governmentu je zvýšení výkonnosti státní správy, které by mělo přispět především ke zjednodušení činnosti veřejnosti při styku s veřejnou správou. Cestou k dosažení tohoto cíle je podpora činnosti správních úřadů při plnění úkolů státní správy a samosprávy vytvořením pravidel komunikačního prostředí odpovídajících charakteru a obsahu úloh plněných státními orgány. Tato pravidla podpoří žádanou výměnu informací a budou nutnou podmínkou pro spolupráci jednotlivých informačních systémů ve veřejné správě. Dalším cílem je také vymezení procesně-správního charakteru činnosti správních úřadů a jeho odrazu ve funkcích informačních systémů, v zohlednění vzájemných vztahů vyplývajících z právního rámce fungování a zabezpečení předávání dat na základě stanovených práv a povinností.

Předpokladem pro koordinaci, vazby a zjednodušení spolupráce jednotlivých informačních systémů ve veřejné správě je i pokračování realizace sjednocené komunikační infrastruktury veřejné správy jako nástroje pro zajištění zabezpečené komunikace mezi orgány veřejné správy, mezi jednotlivými místy výkonu veřejné moci, mezi veřejnou správou a subjekty vně veřejné správy.

Pro zajištění koordinované komunikace mezi jednotlivými informačními systémy veřejné správy, z důvodu zajištění srovnatelné kvality služeb v celé zemi a pro zpřehlednění komunikace občanů s úřady je potřeba přehodnotit i pohled na roli standardů. Cílem by měla být především účelnost a kvalita obsahu schvalovaných pravidel a orientace na využívání otevřených, a především v praxi ověřených mezinárodních standardů (např. konsorcia W3C). Stejným směrem se ubírají i aktivity Evropské komise, jejímž cílem je zajistit interoperabilitu služeb e-governmentu na území celé Evropské unie. Za tím účelem připravuje metodická pravidla, na něž mohou navazovat i konkrétní právní předpisy EU. Do přípravy těchto dokumentů se Česká republika průběžně zapojuje a přijaté závěry budou promítnuty i do národního prostředí. Zároveň hodlá Česká republika dodržet požadavky eEurope 2005 a podporovat používání otevřených standardů.

Vláda ČR nebude ovlivňovat využívání softwaru s otevřeným zdrojovým kódem (tzv. OSS) ve veřejném sektoru, zajistí však zveřejnění souvisejících informací a mezinárodních doporučení v návaznosti na probíhající místní, národní a mezinárodní aktivity v této oblasti. Možnosti využití OSS ve veřejné správě budou průběžně ověřovány a vyhodnocovány.

Pro veřejnou správu musí platit zásada, že údaje, které již jednou fyzické a právnické osoby jednomu orgánu veřejné správy poskytly, nebudou zbytečně vyžadovány znovu. Orgány veřejné správy budou mít povinnost vycházet nejprve z údajů, které jsou jim již dostupné, a teprve následně mohou požadovat po fyzických i právnických osobách vyjádření, zda došlo ke změně údajů, a požadovat doplnění aktuálních či chybějících údajů. V případě zjištění změn či doplnění chybějících údajů budou mít orgány veřejné správy povinnost zajistit aktualizaci příslušných datových zdrojů. Nesmí docházet k bezdůvodnému opakovanému zapisování a ukládání těchto údajů. Omezí se tak opětovné vyžadování týchž údajů a existence nekonzistentních datových zdrojů ke stejnému problému v rámci veřejné správy.

Aby bylo možno naplnit výše zmíněnou zásadu, musí být zaznamenané informace, které má orgán veřejné správy k dispozici v elektronické formě v informačních systémech veřejné správy, resp. v registrech veřejné správy, správné, aktuální, úplné, spolehlivě vedené, a tedy věrohodné, tzn. musí být v maximální možné míře v souladu s realitou (resp. s podklady). Proto budou vytvořeny, zabezpečeny a celou veřejnou správou společně využívány informace v nově pojatých registrech veřejné správy (zejména základní registr obyvatel, základní registr ekonomických subjektů, základní registr územní identifikace a základní registr nemovitostí), které budou sloužit jako aktuální a hodnověrné referenční informační (datové) zdroje pro jiné registry a ostatní informační systémy veřejné správy, příp. i pro informační systémy mimo veřejnou správu. Řada informací z registrů veřejné správy bude k dispozici i přímo občanům.

Problematika registrů není v zásadě na úrovni EU nijak regulována. Vychází se z předpokladu, že klíčovou otázkou výměny informací je tzv. interoperabilita jednotlivých informačních a komunikačních systémů veřejné správy. Tato oblast je na evropské úrovni koordinována v rámci programu IDA. Evropská komise vydala tzv. Evropský rámec interoperability (European Interoperability Framework) – metodický dokument pro zajištění interoperability v oblasti poskytování elektronických služeb veřejné správy. Součástí tohoto programu jsou i např. aktivity v oblasti metadat.

Výměna dat mezi různými informačními systémy veřejné správy bude probíhat vždy formou výměny datových zpráv mezi aplikacemi, tzn. jednoznačně strukturovanými dotazy na obsah dat, která jsou v působnosti jiného orgánu veřejné správy. Vláda vychází z předpokladu, že jednotlivé subjekty veřejné správy provozují vlastní informační systémy na podporu vlastních agend, a za svůj úkol považuje především vytvoření pravidel komunikačního prostředí mezi subjekty veřejné správy a jejich informačními systémy. Tato pravidla zahrnují jak legislativní vymezení kompetencí, pravomocí a úloh plněných státními a samosprávnými orgány, tak i vymezení procesně-správního charakteru činností jednotlivých subjektů veřejné správy při dodržení požadované bezpečnosti a ochrany informací. Dále tato pravidla zahrnují standardy rozhraní pro vzájemnou komunikaci informačních systémů veřejné správy mezi sebou i s občanem jako uživatelem služeb e-governmentu.

Vláda hodlá usilovat o to, aby byl u co nejvíce agend veřejné správy umožněn přístup on-line způsobem, a hodlá motivovat občany k tomu, aby jej co nejvíce používali. Na druhé straně stát nehodlá rušit tradiční formy poskytování služeb občanům. S ohledem na míru využití on-line verzí

agend však bude usilovat o to, aby tradiční formy poskytování služeb mohly být poskytovány úsporněji.

Zásady e-governmentu musí reflektovat druhou etapu reformy veřejné správy (procesní reformu). Součástí analýzy současného stavu procesů ve veřejné správě musí být i zmapování informačních systémů jednotlivých složek veřejné správy. Jako nutnost se jeví v prvé řadě trvalé zkvalitňování obsahu informačních systémů a následné budování uživatelských aplikací.

Vláda bude usilovat o racionalizaci a zdokonalování dalších administrativních činností vykonávaných orgány veřejné správy.

Za hlavní rozhraní celého systému služeb v rámci e-governmentu vůči jeho uživatelům (občanům) vláda považuje Portál veřejné správy. Ministerstvo informatiky je na národní úrovni koordinátorem rozvoje informačních systémů veřejné správy a budování e-governmentu, přičemž budování elektronických informačních služeb v jednotlivých sektorech je odpovědností jednotlivých resortů.

Vzhledem k větší otevřenosti systému k ostatním orgánům veřejné správy předpokládá druhá etapa projektu Portál veřejné správy rozvoj následujících funkcionalit:

- 1) Vytvoření webové služby pro aktualizaci Adresáře úřadů veřejné správy
- 2) Rozšíření Adresáře veřejné správy o agendy veřejné správy
- 3) Úřední desky
- 4) Vytvoření webové služby pro Životní situace

Vláda rovněž považuje za prioritu vytvořit alternativní nabídku míst veřejného přístupu k internetu. V současnosti tvoří nejrozsáhlejší síť veřejně přístupných institucí, které nabízejí přístup k internetu, veřejné knihovny. Vláda předpokládá, že se tato síť bude v nejbližších letech dále dynamicky rozvíjet, neboť ustanovení v knihovním zákoně¹ předpokládá, že všechny knihovny poskytující veřejné knihovnické a informační služby budou do konce roku 2006 schopny poskytovat služby prostřednictvím internetu. Během roku 2004 bude napojeno na internet přibližně 1700 knihoven, takže přibližně 76 % obyvatel bude žít v místě, kde knihovna nabízí veřejný internet. Knihovny jsou díky svému zaměření a atmosféře vhodné jako jedno z možných kontaktních míst veřejné správy, tak jako informační centrum.

Pro usnadnění styku občana s veřejnou správou budou dále budována kontaktní místa veřejné správy. Jejich úkolem je poskytnout občanům informace o veřejné správě a umožnit řešení agend souvisejících se řešením tzv. životních situací dostupných on-line na jednom místě. Roli kontaktního místa mohou plnit i obce a kraje.

Podpurným projektem e-governmentu je také využití sítě s. p. Česká pošta jako kontaktního místa veřejné správy. Díky investicím, které Česká pošta v průběhu uplynulých 10 let uskutečnila v oblasti ICT, jsou v současné době všechny pošty automatizované, většina poštovních služeb je podporována ICT a jsou připraveny pro první elektronické služby. Významnou skutečností také je, že Česká pošta má již řadu zkušeností i s poskytováním služeb státní správě (výplaty důchodů, výplaty sociálních dávek), které jsou většině občanů dostupné v místě jejich bydliště.

¹ Knihovní zákon č. 257/2001 Sb., § 24, odst. 2.

Většina služeb veřejné správy je v současnosti již dostupná on-line na úrovni informační, případně existuje možnost stažení formuláře. V nadcházejícím období proto bude vláda klást důraz především na rozvoj transakčních služeb.

Hlavními úkoly v oblasti e-governmentu jsou:

- **v roce 2005:** připravit legislativní úpravu pravidel pro výměnu dat mezi orgány veřejné správy a postavení základních registrů veřejné správy.
- **do roku 2005:** propojit základní informační systémy subjektů veřejné správy dostatečně efektivním, spolehlivým a bezpečným způsobem.
- **do roku 2005:** umožnit přístup k autorizovaným výpisům z registrů a rejstříků veřejné správy, které občané potřebují pro vyřizování agend, z kontaktních míst veřejné správy a z poboček České pošty.
- **do roku 2005:** eliminovat na nejnižší možnou míru povinnost občana předkládat orgánům veřejné správy dokumenty v listinné podobě, pokud si je mohou orgány mezi sebou poskytovat elektronicky.
- **do roku 2005:** zpřístupnit prostřednictvím Portálu veřejné správy (PVS) alespoň následující on-line služby pro občany:

služby portálového typu poskytující pomoc veřejnosti při řešení životních situací,
možnost podání daňového přiznání z příjmů fyzických osob,
žádost o vystavení osobních dokladů (občanský průkaz, cestovní doklad aj.),
možnost oznámení změny adresy on-line a na jednom místě,
žádosti o sociální dávky,
služby související s veřejným zdravotnictvím,

a následující služby pro podnikatele:

vyřizování sociálního a zdravotního pojištění zaměstnanců,
podávání daňového přiznání z příjmů právnických osob,
podávání přiznání k dani z přidané hodnoty a spotřební dani,
zjednodušení vyplňování a podávání statistických výkazů on-line,
pokračovat v zavádění celních deklarací v oblasti elektronického celního řízení.

3.3.2. Elektronické zadávání veřejných zakázek (e-procurement)

Využívání ICT k zadávání veřejných zakázek může zvýšit efektivitu, zlepšit kvalitu a využití prostředků vynaložených na nákupy veřejné správy, vést k úsporám a ke zlepšení kontrolovatelnosti veřejných výdajů.

Neexistence jasných pravidel v EU byla zatím překážkou rozšíření elektronického zadávání veřejných zakázek v Evropě. Nadcházející závěrečné přijetí legislativního souboru k zadávání veřejných zakázek, který obsahuje konkrétní pravidla pro elektronické zadávání veřejných zakázek, by mělo znamenat obrat v rozšíření elektronického zadávání veřejných zakázek v EU, resp. členských státech. Tento legislativní soubor bude následně transponován do právního řádu ČR. V rámci tříletého Akčního plánu pro e-procurement stanoví Evropská komise veškerá legislativní a nelegislativní opatření, která je nutno přijmout pro odstranění překážek

přeshraničnímu elektronickému zadávání veřejných zakázek a zajištění interoperability systémů elektronického zadávání zakázek.

Vláda ČR považuje nástroje e-procurementu za vhodný prostředek zlevnění, zefektivnění a zprůhlednění všech nákupů v rámci veřejné správy. Proto hodlá maximálně podporovat používání elektronických tržišť.

Hlavní úkol v oblasti e-procurementu:

- **do roku 2006:** používat elektronická tržiště v celé oblasti veřejné správy pro všechny druhy nákupů v ceně nad 100 000 Kč.

3.3.3. e-Zdravotnictví

Vláda si uvědomuje, že využití nejmodernějších ICT je významnou podmínkou pro dostupnost a kvalitu zdravotnické péče, a hodlá je aktivně podporovat. Současně chápe nasazení ICT jako cestu ke zefektivnění poskytované péče a k dosažení vyšší kvality života občanů.

Své aktivity v oblasti identifikace pacientů, zpřístupnění zdravotnické dokumentace a propojení a spolupráce subjektů poskytujících zdravotní péči hodlá stát realizovat v úzké vazbě na stejně zaměřené aktivity EU, tak aby bylo dosaženo maximální kompatibility.

Pro poskytování veřejných zdravotnických informací a služeb, např. o zdravém životním stylu, stavu znečištění, o možnostech prevence, dostupnosti péče, telekonzultací atd. hodlá vláda využít stejných prostředků, jako pro poskytování dalších on-line služeb v rámci e-governmentu, tedy především Portálu veřejné správy.

Hlavní úkoly v oblasti e-zdravotnictví:

- **postupně:** nahradit stávající průkazky pojištěnců zdravotních pojišťoven čipovými kartami, kompatibilními se standardy EU, v souladu s harmonogramem EU.
- **do konce roku 2006:** vybudovat informační síť propojující střediska poskytování zdravotní péče v ČR se středisky v EU a umožňující sdílení veřejných zdravotnických dat a koordinaci aktivit v případě ohrožení zdraví a života.
- **do konce roku 2005:** uvést do provozu systém poskytování veřejných zdravotnických informací.

3.4. Dynamické prostředí pro elektronické podnikání

Strategie státu v oblasti elektronického obchodu, včetně hlavních úkolů, je obsažena v samostatném dokumentu „Bílá kniha o elektronickém obchodu“, který vláda ČR vzala na vědomí 19. 5. 2003 usnesením č. 474/2003.

V souladu se závěry Bílé knihy vláda považuje za svůj úkol vytvořit stabilní a spravedlivé právní a regulační prostředí, rovné podmínky pro všechny subjekty a chránit veřejný zájem. Všechny

zásahy státu musí být jasné, průhledné, technologicky neutrální a takové, aby nediskriminovaly žádné subjekty na trhu.

Vláda považuje za potřebné, aby byl rozvoj elektronického obchodu stimulován především potřebami soukromého sektoru a na základě požadavků a situace trhu. Hodlá však podporovat rozvoj elektronického obchodu také svým působením v roli zákazníka, aktivním chováním a modelovým užitím elektronických nástrojů ve veřejné správě.

Politika vlády a její legislativní aktivity v této oblasti musí být mezinárodně koordinovány, aby nebránily vzájemné spolupráci všech subjektů na jednotném evropském trhu.

4. Financování

Financování rozvoje informačních a komunikačních technologií a infrastruktur považuje stát obecně za úkol soukromého sektoru. Svou roli spatřuje zejména ve stimulaci takovýchto investic a ve vytváření stabilního prostředí pro investory. Vláda bude přednostně podporovat projekty využívající financování nebo spolufinancování z prostředků EU.

Investice soukromého sektoru přirozeně směřují do odvětví, kde je očekáván zisk, růst trhu, tržního podílu apod. Stát proto musí vytvářet příznivé legislativní i nelegislativní podmínky pro stimulování soukromých investic do odvětví nových technologií, zejména v regionech čelících strukturálním problémům, s vysokou nezaměstnaností, nevhodnou strukturou obyvatelstva či s obtížnou dopravní dostupností.

Specifická je situace v oblasti budování a provozování infrastruktury v rámci veřejné správy. Zde stát hodlá postupovat individuálně a volit mezi vlastním pořízením a provozem, outsourcingem a nákupem služeb podle toho, co bude pro něj nejvýhodnější. V případě ICT pro krizové a nouzové situace, bezpečnost a obrany schopnost státu je nezbytné zajistit financování a provoz ze státních prostředků.

Velký význam stát přikládá konkrétním programům spolupráce veřejného a soukromého sektoru (tzv. Public – Private Partnership, PPP), které hodlá aktivně vyhledávat a podporovat.

Pro financování veřejných projektů (a veřejných částí společných projektů se soukromým sektorem) hodlá stát v maximální možné míře využívat možností vyplývajících pro ČR z členství v různých programech EU. Zde vidí vláda doposud velkou rezervu a považuje za potřebné pomoci také soukromým subjektům, aby mohly čerpat prostředky z těchto fondů.

Evropská unie nabízí členským státům poměrně široké možnosti, pokud jde o spolupráci na projektech a jejich spolufinancování. Členství v mnoha programech EU bylo již pro ČR otevřeno a realizuje se na stejném základě jako v případě členských států. V současné době se jedná zejména o 6. Rámcový program pro vědu a výzkum – podprogram IST (Information Society Technologies), program eTEN, IDA a eContent.

Podmínkou efektivního zapojení České republiky do těchto programů jsou návrhy projektů připravené v odpovídající kvalitě, v souladu s cíli daného programu, zabezpečení spolufinancování projektů z národních zdrojů a zabezpečení dostatečných implementačních kapacit.

Dalším významným nástrojem jsou Strukturální fondy EU, které v budoucnosti zřejmě budou hrát stále větší úlohu ve financování rozvoje vysokorychlostního přístupu (broadband) k internetu v odlehlých regionech, a to na základě národní strategie jeho rozvoje. Evropská komise shledala informační společnost jako prioritní oblast pro spolufinancování ze strukturálních fondů, se silným důrazem na stranu poptávky po službách a aplikacích. Cílem využití možností spolufinancování ze strukturálních fondů je nejen podpora rozvoje infrastruktury ve znevýhodněných regionech, ale též podpora poptávkové strany informační společnosti, spočívající v růstu schopnosti podniků využívat ke svým činnostem ICT. V zásadě je možné volit v tomto ohledu některou z následujících rozvojových koncepcí:

- Modernizace veřejného sektoru (kritické množství uživatelů služeb)
- Podpora poptávky soukromého sektoru (růst povědomí o přínosech využívání ICT)
- Podpora tvorby obsahu (financování tvorby obsahu, včetně služeb e-governmentu)
- Podpora počítačové gramotnosti (rozvoj uživatelských ICT schopností)

5. Vazba na celoevropské aktivity

Vláda chápe své aktivity v oblasti informační společnosti nikoli izolovaně, ale jako součást širokého spektra celoevropských aktivit soustředěných kolem Akčního plánu eEurope 2005.

Vláda hodlá i nadále úzce koordinovat své aktivity s evropskými a aktivně na nich participovat. Zároveň vláda hodlá pokračovat v aktivní účasti v mezinárodních strukturách a organizacích, mj. v Organizaci pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD), Mezinárodní telekomunikační unii (ITU) apod.

5.1. Výměna zkušeností, vzájemné informování, sdílení osvědčených postupů

Vláda hodlá aktivně koordinovat svou koncepci v oblasti informační a komunikační politiky aktivní účastí v Radě EU pro telekomunikace a v rámci řídicího výboru eEurope 2005, který dohlíží na vzájemnou koordinaci národních koncepcí a na jejich naplňování.

Vláda hodlá aktivně podporovat vzájemnou výměnu nejlepších zkušeností, vzájemné informování a sdílení vzorových řešení a osvědčených postupů (best practices) jak na národní úrovni, tak i na regionální a nadnárodní úrovni. Hodlá k tomu používat řadu standardních nástrojů a mechanismů, jako je např. pořádání konferencí a seminářů, aktivní účast na seminářích a konferencích a dále podpora nadnárodních oborových sítí (např. European SchoolNet, TeleCities, Eris@, Elanet apod.).

Vláda se aktivně zapojí do příprav II. fáze Světového summitu o informační společnosti (WSIS). Prioritou bude zejména napomáhat prostřednictvím výměny informací a expertních zkušeností překlenutí tzv. digital divide v méně rozvinutých státech světa.

5.2. Měření a vyhodnocování (benchmarking)

Pravidelné měření výsledků naplňování Státní informační a komunikační politiky bude založeno na metodice EU pro Akční plán eEurope 2005, případně na dalších dokumentech, což zajistí objektivitu měření a snížení nároků na zdroje pro měření a v neposlední řadě umožní porovnávat výsledky mezi jednotlivými členskými zeměmi EU.

Pokrok rozvoje informační společnosti v kandidátských zemích v rámci akčního plánu eEurope+ 2003 je již dnes z větší části měřen stejnými kritérii jako v členských státech EU a výsledky jsou porovnávány s výsledky z členských států.

Měřitelnost cílů pomáhá řešit i velmi obtížnou úlohu výběru programů a projektů, které budou realizovány, a naopak zamítnutí projektů méně efektivních. Přispívá tedy k soustředění zdrojů na ty aktivity, které nejlépe povedou k dosažení těch nejvyšších efektů v měřitelných kritériích. Následné měření v průběhu realizace a po ní ukáže skutečně dosažený pokrok a umožní objektivně zhodnotit efektivitu vynaložených zdrojů.

Hlavní úkoly v oblasti měření a vyhodnocování:

- **do poloviny roku 2004** : zřídit pracovní skupinu pro sběr dat pro eEurope 2005.
- **průběžně**: zajistit sledování referenční ukazatelů eEurope 2005.

6. Shrnutí hlavních cílů – Akční plán

Nová „Státní informační a komunikační politika“ vychází především z Akčního plánu Evropské unie eEurope 2005 a má čtyři hlavní prioritní oblasti řazené podle významu, který jim vláda ČR přikládá:

1. **Dostupné a bezpečné komunikační služby**
2. **Informační vzdělanost**
3. **Moderní veřejné služby on-line**
4. **Dynamické prostředí pro elektronické podnikání**

ad 1: Dostupné a bezpečné komunikační služby

Pro rozvoj trhu elektronických komunikací vláda hodlá:

- **do poloviny roku 2004:** dokončit převzetí evropského regulačního rámce elektronických komunikací. Bude zajištěno prostřednictvím nového zákona o elektronických komunikacích.
- **průběžně:** analyzovat dopad regulačního rámce EU na trh elektronických komunikací v ČR.
- **průběžně:** pokračovat v liberalizaci trhu elektronických komunikací a vytvářet podmínky stimulující:
 - skutečnou a efektivní konkurenci na trhu (zejména dostupností propojení mezi operátory),
 - pokles koncových cen (zejména konkurencí v nabídce koncovým uživatelům),
 - efektivní využití již existujících prvků infrastruktury (zejména tzv. účastnických vedení),
- **průběžně:** podporovat další rozvoj trhu elektronických komunikací, s cílem:
 - a) vytvořit a trvale udržovat příznivé prostředí pro investice soukromého sektoru,
 - b) maximalizovat výhody plynoucí z konkurenčního prostředí pro všechny kategorie uživatelů.

Pro dostupnost přístupových služeb vláda hodlá:

- **co nejdříve:** splnit dosud nesplněný závazek z eEurope+ a výrazně přispět ke zlepšení dostupnosti úzkopásmového přístupu k internetu pro nejširší vrstvy obyvatelstva. Lepší dostupností je míněna jak plošná dostupnost po celém území ČR, tak i dosažení průměrné hladiny koncových cen (tj. včetně daní) EU nebo hladiny nižší, včetně stejného poměru mezi cenami v různých časových obdobích (špička, mimo špičku, víkendy atd.), a existence nabídky různých způsobů zpoplatnění, včetně plně paušálních.
- **do konce roku 2004:** určit pravidla přechodu na digitální televizní vysílání a dále průběžně podporovat jeho rozvoj.
- **průběžně:** podporovat rozvoj a dostupnost vysokorychlostního přístupu, s cílem:
 - a) vybavit do konce roku 2006 vysokorychlostním přístupem všechny subjekty veřejné správy,
 - b) co nejdříve zajistit dostupnost vysokorychlostního přístupu na celém území ČR.
- **do poloviny roku 2004:** připravit „Státní strategii pro vysokorychlostní přístup (broadband)“.

Pro bezpečnost elektronických komunikací vláda hodlá:

- **do konce roku 2004:** ustanovit pracovní skupinu pro boj s počítačovou kriminalitou.
- **do konce roku 2004:** zpracovat Národní strategii informační bezpečnosti.
- **průběžně:** vybavit postupně inteligentními čipovými kartami vedoucí a odborné pracovníky veřejné správy.
- **do konce roku 2005:** umožnit spolehlivé a bezpečné propojení orgánů veřejné správy (Intranet veřejné správy).
- **do konce roku 2006:** definovat, legislativně ošetřit a následně zavést do praxe jednotný bezvýznamový národní identifikátor.

Ad 2: Informační vzdělanost

Pro informatizaci vzdělávacích institucí vláda hodlá:

- **do konce roku 2006:** dokončit připojení všech vzdělávacích institucí k internetu.
- **co nejdříve:** dokončit vybavení vzdělávacích institucí ICT, s cílem dosáhnout alespoň evropského průměru vybavenosti a udržet jej (u škol zejména v počtu žáků na počítač, počtu učitelů na počítač, počítačů na školu a učebnu).
- **průběžně:** podporovat vytvoření odpovídající nabídky výuky informační gramotnosti a příležitostí pro elektronické vzdělávání jako součásti celoživotního vzdělávání.
- **průběžně:** zvyšovat rychlost připojení vzdělávacích institucí k internetu, s cílem dosáhnout alespoň evropského průměru v rychlosti přístupu.
- **průběžně:** systematicky zvyšovat informační gramotnost pracovníků vzdělávacích institucí (učitelů a knihovníků).
- **průběžně:** zvyšovat schopnost škol využívat ICT, technologie e-learningu a vzdělávacího softwaru, včetně jejich zavádění do výuky.

Pro zvýšení informační gramotnosti vláda hodlá:

- **do roku 2006:** rozšířit základní informační gramotnost (na úrovni NPPG) alespoň na polovinu obyvatelstva.
- **do roku 2006:** dosáhnout základní certifikace počítačových znalostí u vybraných vedoucích a odborných pracovníků veřejné správy.
- **do konce roku 2004:** zvážit zavedení daňového zvýhodnění pro domácí počítače a domácí přístup k internetu.

Ad 3: Moderní veřejné služby on-line

V oblasti e-governmentu vláda hodlá:

- **do konce roku 2005:** připravit legislativní úpravu pravidel pro výměnu dat mezi orgány veřejné správy a postavení základních registrů veřejné správy.
- **do roku 2005:** propojit základní informační systémy subjektů veřejné správy dostatečně efektivním, spolehlivým a bezpečným způsobem.
- **do konce roku 2005:** umožnit přístup k autorizovaným výpisům z registrů a rejstříků veřejné správy, které občané potřebují pro vyřizování agend, z kontaktních míst veřejné správy a z poboček České pošty.

- **do roku 2005:** eliminovat na nejnižší možnou míru povinnost občana předkládat orgánům veřejné správy dokumenty v listinné formě, pokud si je mohou orgány mezi sebou poskytovat elektronicky.
- **do roku 2006:** zpřístupnit prostřednictvím Portálu veřejné správy (PVS) alespoň následující on-line služby pro občany:
 - služby portálového typu poskytující pomoc veřejnosti při řešení životních situací,
 - možnost podání daňových přiznání z příjmů fyzických osob,
 - žádost o vystavení osobních dokladů (občanský průkaz, cestovní doklad aj.),
 - možnost oznámení změny adresy on-line a na jednom místě,
 - žádosti o sociální dávky,
 - služby související s veřejným zdravotnictvím,

a následující služby pro podniky:

vyřizování a realizace plateb sociálního a zdravotního pojištění zaměstnanců,
 podávání daňového přiznání z příjmů právnických osob,
 podávání k dani z přidané hodnoty a spotřební dani,
 zjednodušení vyplňování a podávání statistických výkazů on-line,
 pokračovat v zavádění celních deklarací v oblasti elektronického celního řízení.

V oblasti e-procurementu vláda hodlá:

- **do roku 2006:** používat elektronická tržiště v celé oblasti veřejné správy pro všechny druhy nákupů v ceně nad 100 000 Kč.

V oblasti e-zdravotnictví vláda hodlá:

- **postupně:** nahradit stávající průkazky pojištěnců zdravotních pojišťoven čipovými kartami kompatibilními se standardy EU, v souladu s harmonogramem EU.
- **do konce roku 2006:** vybudovat informační síť propojující střediska poskytování zdravotní péče v ČR se středisky v EU a umožňující sdílení veřejných zdravotnických dat a koordinaci aktivit v případě ohrožení zdraví a života.
- **do konce roku 2005:** uvést do provozu systém poskytování veřejných zdravotnických informací.

Ad 5: Měření a vyhodnocování (benchmarking)

- **do poloviny roku 2004 :** zřídit pracovní skupinu pro sběr dat pro eEurope 2005.
- **průběžně:** zajistit sledování referenční ukazatelů eEurope 2005.

PŘÍLOHY

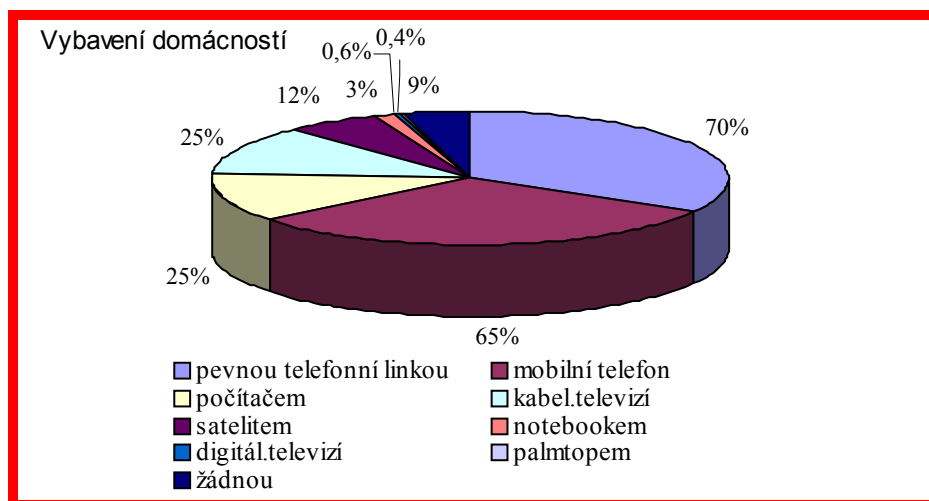
1. Výchozí podmínky ČR

1.1. Analýza současné situace (SWOT)

Cílem SWOT analýzy je zhodnocení současných výchozích podmínek, které budou ovlivňovat nadcházející rozvoj informační společnosti v České republice. Zachycuje na jedné straně negativní aspekty, které by se v žádném případě neměly opomíjet, neboť mohou mít nežádoucí dopady na rozvoj české společnosti a ekonomiky, zároveň si však všimá také těch, které usnadňují rozvoj plnohodnotného využívání nových technologií v naší zemi a jichž je dobré efektivně využít.

Silné stránky <ul style="list-style-type: none">▪ existence ústředního orgánu státní správy pro koordinaci rozvoje informační společnosti▪ vysoká penetrace prostředků mobilní komunikace▪ vysoká všeobecná gramotnost obyvatel▪ vysoce rozvinutá infrastruktura▪ rovnoměrné osídlení území▪ nezátíženost ČR zastaralými systémy a technologiemi, jako je tomu v mnoha vyspělých zemích	Slabé stránky <ul style="list-style-type: none">▪ nízká penetrace ICT v domácnostech a vysoké relativní náklady na pořízení a provoz▪ nízké rozšíření vysokorychlostního přístupu (broadband)▪ nedostatečná administrativní kapacita pro využívání prostředků EU▪ nedocenění role a potenciálu informačních a komunikačních technologií pro rozvoj společnosti▪ nedůslednost v politické podpoře směrů rozvoje informační politiky▪ nízká počítačová gramotnost veřejnosti a nedostatečná motivace k využívání moderních technologií
Příležitosti <ul style="list-style-type: none">▪ integrace do EU▪ vysoká penetrace informačních a komunikačních technologií v podnikatelském sektoru a ve veřejné správě▪ reforma veřejné správy, finanční reforma	Hrozby <ul style="list-style-type: none">▪ nedokončená faktická liberalizace telekomunikací▪ pomalá realizace opatření přijatých ve strategických dokumentech a pomalá implementace národní legislativy▪ neefektivní vynakládání prostředků na projekty, nedostatečná koordinace projektů▪ přetrvávající resortismus a nedostatečná vertikální spolupráce (centrální instituce, kraje, obce)▪ nedostatečné zapojení nových technologií ve školách při výuce▪ podceňování role výzkumu a inovací▪ narušování bezpečnosti a ochrany soukromí při užívání ICT

Zkušenosti České republiky z předchozího období realizace Státní informační politiky a Akčního plánu eEurope+ dokazují potřebu stanovení jasné vize a jejích cílů, prostředků pro jejich naplnění a v neposlední řadě i potřebu politického odhodlání.

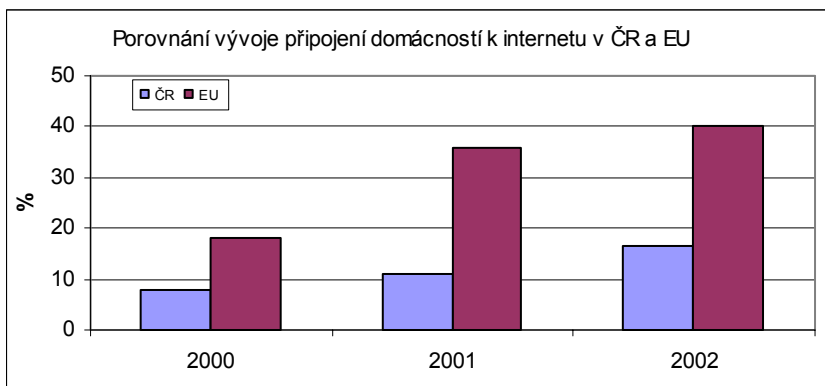
Vybavení domácností informačními a komunikačními technologiemi

Ze šetření ČSÚ vyplývá, že v polovině roku 2002 mělo potenciální možnost přístupu k internetu cca 26 % domácností (na základě vlastnictví kombinace pevné telefonní linky či mobilního telefonu s počítačem, notebookem či palmtopem), ale pouze 16,4 % domácností této možnosti skutečně využívalo.

Jako hlavní důvod, proč neuvádějí internet, domácnosti uváděly (více možností volby):

- internet nepotřebují (67 %)
- příliš nákladné pořízení zařízení (36 %)
- příliš vysoké ceny za přístup (21 %)
- nedostatek dovedností (17 %)
- možnost přístupu k internetu někde jinde (13 %)

Nepříznivý je pro ČR zejména ve srovnání se zeměmi EU pomalý trend nárůstu, jak ukazuje následující obrázek:

1.2. Shrnutí současného stavu a návaznost na dosavadní koncepcce

1.2.1. Telekomunikace (elektronické komunikace)

V roce 1994, kdy byla zformulována vize dalšího rozvoje sektoru telekomunikací (v dokumentu „Hlavní zásady státní telekomunikační politiky“), byl hlavní důraz položen na rozvoj pevné telekomunikační sítě. Vytčeným cílem bylo zdvojnásobit do roku 2000 hustotu hlavních telefonních stanic. Prostředkem k dosažení tohoto cíle bylo udělení exkluzivity SPT Telecom (nyní ČESKÝ TELECOM, a.s.) v oblasti meziměstských a mezinárodních hovorů a vstup strategického partnera. Současně s tím bylo rozhodnuto o udělení dvou licencí pro mobilní síť GSM (v roce 1999 pak byla udělena ještě třetí GSM licence).

V následujících letech skutečně došlo k významnému zvyšování hustoty hlavních telefonních stanic. Zároveň však došlo i k velkému rozvoji mobilních sítí GSM, které na sebe dokázaly strhnout zájem zákazníků, a to na úkor poptávky po hlasových službách pevné sítě. Úkol zdvojnásobit do roku 2000 hustotu hlavních telefonních stanic se tak nakonec nepodařilo splnit nikoli z důvodu nedostatečné nabídky, ale již z důvodu absence poptávky. Přírůstek hlavních telefonních stanic ve veřejné pevné telefonní síti ČESKÉHO TELECOMU, a.s. se zastavil ve druhé polovině roku 2000 pod hranicí 4 milionů (koncem roku 2000 na 3,854 milionu) a od té doby neustále klesá. Naopak počet mobilních telefonů v průběhu roku 2000 poprvé překročil počet pevných linek – koncem roku 2000 bylo v ČR již 4,346 milionu mobilních telefonů a jejich počet nadále roste. V současné době je v ČR penetrace mobilních telefonů ve srovnání s počtem stanic (HTS) ve veřejné pevné telefonní síti více než dvojnásobná a dosahuje téměř 90 %, což je nad průměrem členských států EU, zatímco penetrace hlavních telefonních stanic v pevné síti dosahuje jen cca 36 HTS, což je podstatně pod průměrem EU.

V roce 2002 celkové tržby mobilních operátorů překročily tržby fixních operátorů. Česká republika je tak jednou z prvních zemí v Evropě, kde dochází k přímé konkurenci hlasových služeb poskytovaných na pevných a mobilních sítích. Cenová hladina mobilní hlasové služby, která je díky konkurenčním tlakům jednou z nejnižších v Evropě, již přímo působí na úroveň maloobchodních cen v hlasových službách fixních sítí.

Národní telekomunikační politika, přijatá v roce 1999 jako další koncepční dokument státu v oblasti telekomunikací, se soustředila především na přípravu otevření trhu telefonních služeb poskytovaných s využitím pevné sítě, jako poslední dosud neliberalizované části trhu, k 1. 1. 2001 a na další postupné kroky liberalizace. Nedokázala však již koncepčně reagovat na trend poklesu zájmu o hlasové služby pevných sítí v souvislosti s nárůstem zájmu o služby mobilních sítí a služby datové, a podle toho přehodnotit dříve stanovené priority a cíle. Záměry a cíle obsažené ve Státní informační politice a Národní telekomunikační politice se tak podařilo naplnit jen zčásti, neboť technologický vývoj a požadavky trhu se ubíraly jiným směrem, než uvedené dokumenty předpokládaly.

V roce 2000 byl přijat nový telekomunikační zákon (zákon č. 151/2000 Sb.), zřízen nezávislý regulační orgán (Český telekomunikační úřad) a následně od 1. 1. 2001 otevřen trh pevných hlasových služeb. Alternativním operátorům bylo umožněno získat potřebné licence a vstoupit na trh. Byly uzavřeny první propojovací dohody. Se zpožděním z roku 1999 byla realizována další liberalizační opatření: možnost volby operátora k 1. 7. 2002 (jako tzv. krátká individuální předvolba – CS, Carrier Selection), resp. k 1. 1. 2003 (trvalá předvolba: CPS, Carrier PreSelection),

a přenositelnost čísel (NP, Number Portability, k 1. 1. 2003). Proces rozvoje liberalizace byl pak v základních krocích dokončen zpřístupněním místních účastnických vedení (k 20. 8. 2003). Celkově je třeba konstatovat, že na území České republiky jsou plně dostupné hlasové služby v dostatečné kvalitě, a to jak z hlediska geografického, tak i ekonomického.

V důsledku nedostatečného uplatnění základních principů původního regulačního rámce Evropské unie však nebylo dokončeno rebalancování tarifů v pevných sítích. Tato skutečnost působí v současnosti protikonkurenčně. Dochází totiž de facto k dotování služeb přístupu k fixním sítím z ostatních služeb poskytovaných operátory na těchto sítích a k deformaci konkurenčního prostředí.

Pokud jde o datové služby, „Hlavní zásady státní telekomunikační politiky“ této oblasti nevěnovaly žádnou pozornost. Ještě v roce 1990 byla dokonce udělena desetiletá exkluzivita společnosti Eurotel na poskytování veřejných datových služeb (což zahrnovalo i poskytování přístupu k internetu). Exkluzivita však nakonec skončila předčasně, a to v polovině roku 1995. K liberalizaci datových služeb tak fakticky došlo zcela mimo zájem a vliv orgánů státu. Následoval rozvoj komerčního využití internetu v ČR a výrazný růst poptávky po datových službách.

Počátkem roku 1999, po protestech uživatelů internetu proti výraznému zdražení místního hovorného, byl zaveden speciální internetový tarif (Internet 99) pro vytáčené připojení k internetu. Tento tarif sice přinesl významné zvýhodnění pro uživatele vytáčeného připojení k internetu v době mimo špičku a během víkendů, kdy hodinová cena poklesla na jednu z nejnižších úrovní v rámci zemí OECD, cena ve špičce však zůstala naopak velmi vysoká. Tento stav na trhu fixního vytáčeného připojení se ale postupně zlepšuje. Objevily se již první nabídky paušálního způsobu zpoplatnění koncového zákazníka. Důsledkem toho by měla být vyšší dynamika rozvoje vytáčeného fixního přístupu, i když někteří uživatelé stále budou přecházet k jiným variantám přístupu přes mobilní operátory, bezdrátové WiFi technologie či kabelové televize.

Ani „Národní telekomunikační politika“ z roku 1999 se rozvojem internetu a dostupností přístupu k němu významněji nezabývala. Zabývá se jí až „Národní akční plán eEurope+ (Česká republika)“ přijatý vládou ČR v červnu 2001. Jeho prioritou je „levnější, rychlejší a bezpečný internet“, přičemž jako konkrétní úkol do konce roku 2002, byl stanoven: „Dosáhnout podstatného snížení ceny za přístup k internetu posílením konkurence nebo regulací cen a srovnáváním na evropské úrovni.“ Tento úkol zůstal nesplněn.

Stav liberalizace telekomunikací (elektronických komunikací) hodnotí tedy vláda tak, že dosud nebylo v rámci pevných sítí dosaženo dostatečně konkurenčního prostředí. Důvodů je několik: pozdní zavedení některých prokonkurenčních opatření (zejména volby operátora a zpřístupnění místní smyčky), nedostatky v legislativní úpravě (např. nemožnost proaktivního jednání regulátora), malá razance a pomalost regulátora při prosazování jeho rozhodnutí, ale také některá ochranná rozhodnutí státu ve vztahu k dominantnímu operátorovi pevných linek. Svoji roli hraje i nedocenění obecných trendů a příliš velký důraz na hlasové služby pevných sítí v letech 1992-1999 a samozřejmě i celková ekonomická situace státu, velikost trhu a v neposlední řadě i dosud nedokončená privatizace ČESKÉHO TELECOMU, a.s.

Očekávané efekty liberalizace se tedy zatím plně projevily jen v oblasti služeb mobilních sítí a v oblasti služeb pevných sítí jen u meziměstských a mezinárodních hovorů, zejména díky opatřením, jako je volba operátora. Přínosy liberalizace jsou zatím větší pro firemní zákazníky a výrazně menší pro tzv. rezidenční zákazníky, tedy domácnosti a drobné živnostníky.

Vláda proto považuje celkovou dostupnost přístupu k internetu pro nejširší veřejnost za nedostatečnou k tomu, aby motivovala uživatele k aktivní práci s internetem a k jeho intenzivnějšímu využití. Zatímco v EU má dnes přístup k internetu cca 40 % domácností (a toto procento stále rychle roste), v ČR má přístup k internetu jen cca 17 % domácností a od roku 2000 je tempo nárůstu tohoto podílu výrazně nižší než v členských zemích EU – naše zaostávání se tedy dále prohlubuje.

Celkový stav telekomunikačního trhu v ČR není natolik rozvinutý, aby bylo možné zcela ukončit jeho regulaci. Vláda proto považuje za nutné dále pokračovat v liberalizaci telekomunikačního trhu a aktivně ji podporovat.

1.2.2. Informační společnost

První ucelenou koncepcí státu v oblasti budování tzv. informační společnosti byl dokument „Státní informační politika – cesta k informační společnosti“ z roku 1999. Tento dokument stanovil celkem osm priorit, které pokrývaly následující tři oblasti:

- Informatizace veřejné správy,
- Informační gramotnost (vzdělávání),
- Elektronický obchod.

Největší pozornost byla věnována informatizaci veřejné správy, menší problematice dostupnosti internetu (viz předchozí kapitola). Na dokument „Státní informační politika – cesta k informační společnosti“ navázalo konkrétní rozpracování jednotlivých úkolů v podobě dokumentu „Akční plán realizace státní informační politiky do roku 2003“. Realizace mnoha konkrétních úkolů, zejména z oblasti informatizace veřejné správy, však byla bohužel ovlivněna nedostatkem finančních prostředků a rovněž obtížnou koordinací meziresortních aktivit.

Původní představy o budování monolitického „Státního informačního systému“ byly v rámci „Státní informační politiky“ z roku 1999 nahrazeny realističtější a modernější představou vzájemného propojení individuálních informačních systémů veřejné správy, které by poskytovaly širokou paletu služeb svým provozovatelům, celé veřejné správě i nejširší veřejnosti. Tato představa byla následně podrobněji rozpracována v materiálu „Koncepce budování informačních systémů veřejné správy“ ještě z roku 1999 a vyústila do vydání zákona č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů.

Jedním z klíčových úkolů „Koncepce budování informačních systémů veřejné správy“ bylo i vybudování a provoz jednotné národní komunikační infrastruktury, která by zajistila propojení jednotlivých resortů a jejich informačních systémů. Tento úkol vláda v roce 2001 přidělila jako zakázku ČESKÉHO TELECOMU, a.s., který následně uzavřel se státem exkluzivní Rámcovou smlouvu na budování komunikační infrastruktury veřejné správy. Realizace projektu však trvale naráží na projektovou nepřipravenost a nevyjasněné financování.

V roce 2000 byl přijat zákon o elektronickém podpisu, který vymezil právní rámec elektronické komunikace, i když masivnějšímu rozšíření užívání elektronického podpisu stále brání řada překážek. Jde především o relativně vysokou cenu za pořízení certifikátu a malou využitelnost e-podpisu ve veřejné správě, tedy malý počet aplikací umožňujících transakční operace s veřejnou správou. Změnu v tomto směru by měl přinést v roce 2003 spuštěný Portál veřejné správy, resp. jeho transakční část.

Systémově nedořešena dosud zůstává otázka vymezení vzájemné spolupráce a komunikace jednotlivých registrů a dalších datových zdrojů státní správy a samosprávy. Aktuálním úkolem je také informatizace jednotlivých agend veřejné správy. Řešení právních otázek v rámci informační společnosti tam, kde je to vhodné, je pak jednou z dlouhodobých priorit vlády.

Problematika informační gramotnosti byla v roce 2000 vydělena do samostatného koncepčního dokumentu „Státní informační politika ve vzdělávání (SIPVZ)“ v gesci Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Následně byl připraven a schválen Plán I. etapy realizace SIPVZ a byla spuštěna realizace jeho projektů PI až PIII. V rámci projektu PIII (Infrastruktura, známější spíše pod názvem „Internet do škol“) pak vznikla celorepubliková páteřní síť a jednotlivé školy byly připojeny k této nové páteřní síti, tzv. školskému intranetu. Kvůli vyšším nákladům projektu však původně alokované finanční prostředky nevystačily na připojení všech škol, nýbrž pouze části z nich. Cíle dosáhnout připojení všech škol na deklarované úrovni a zapojit informatiku do výuky nebylo dosaženo. Přes tyto nedostatky však projekt dosáhl jednoho z deklarovaných cílů a ČR se dnes řadí v počtu žáků na jeden osobní počítač nad průměr EU.

V roce 2003 byl mimo rámec SIPVZ spuštěn Národní program počítačové gramotnosti zaměřený na nejširší veřejnost bez dosavadních zkušeností s ICT technologiemi. Ve spolupráci státu zastoupeného Ministerstvem informatiky a soukromého sektoru se podařilo vybudovat rozsáhlou síť školicích center (především ve školách), kde jsou pořádány kurzy pro naprosté počítačové začátečníky. Během roku 2003 absolvovalo NPPG přes třicet tisíc občanů.

V oblasti elektronického obchodu se podařilo připravit a přijmout samostatný koncepční dokument („Bílá kniha o elektronickém obchodu“). Na jejím základě již byla připravena novela zákona o elektronickém podpisu a návrh zákona o službách informační společnosti, transponující m.j. tzv. směrnici ES o elektronickém obchodu a upravující odpovědnosti poskytovatelů.

2. Seznamy relevantních dokumentů

2.1. Seznam legislativy ČR v oblasti informační společnosti

Zákon č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu a o změně některých dalších zákonů (Zákon o elektronickém podpisu) – a předpisy jej provádějící

Zákon č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů

Zákon č. 151/2000 Sb., o telekomunikacích a o změně dalších zákonů – a předpisy jej provádějící

Zákon č. 29/2000 Sb., o poštovních službách a o změně některých zákonů (Zákon o poštovních službách) – a předpisy jej provádějící

Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím

2.2. Seznam legislativy EU v oblasti informační společnosti

Nařízení:

NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (ES) č. 733/2002
ze dne 22. dubna 2002 o zavádění domény nejvyšší úrovně .eu (Text s významem pro EHP)

NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (ES) č. 45/2001
ze dne 18. prosince 2000 o ochraně fyzických osob při zpracování osobních údajů orgány a institucemi Společenství a o volném pohybu těchto údajů

NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (ES) č. 2887/2000
ze dne 18. prosince 2000 o zpřístupnění účastnických vedení (Text s významem pro EHP)

Směrnice:

SMĚRNICE EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY 2002/58/ES
ze dne 12. července 2002 o zpracování osobních údajů a ochraně soukromí v oblasti elektronické komunikace (Směrnice o soukromí a elektronické komunikaci)

SMĚRNICE EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY 2002/22/ES
ze dne 7. března 2002 o univerzální službě a uživatelských právech týkajících se sítí a služeb elektronických komunikací (Směrnice o univerzální službě)

SMĚRNICE EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY 2002/21/ES
ze dne 7. března 2002 o společném předpisovém rámci pro sítě a služby elektronických komunikací (Rámcová směrnice)

SMĚRNICE EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY 2002/20/ES
ze dne 7. března 2002 o oprávnění k zajišťování sítí a poskytování služeb elektronických komunikací (Autorizační směrnice)

SMĚRNICE EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY 2002/19/ES

ze dne 7. března 2002 o přístupu k sítím elektronických komunikací a přiřazeným zařízením a o jejich vzájemném propojení (Přístupová směrnice)

SMĚRNICE EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY 2000/31/ES

ze dne 8. června 2000 o některých právních aspektech služeb informační společnosti, zejména elektronického obchodu, na vnitřním trhu (Směrnice o elektronickém obchodu)

SMĚRNICE EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY 1999/93/ES

ze dne 13. prosince 1999 o zásadách Společenství pro elektronické podpisy

SMĚRNICE EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY 1999/5/ES

ze dne 9. března 1999 o rádiových zařízeních a telekomunikačních koncových zařízeních a vzájemném uznávání jejich shody

SMĚRNICE EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY 98/34/ES

ze dne 22. června 1998 o postupu při poskytování informací v oblasti technických norem a předpisů

SMĚRNICE EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY 98/10/ES

ze dne 26. února 1998 o uplatnění otevřeného přístupu k síti (ONP) pro telefonní službu a pro vytvoření univerzální služby v oblasti telekomunikací v konkurenčním prostředí

SMĚRNICE EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY 97/33/ES

ze dne 30. června 1997 o propojení v odvětví telekomunikací s cílem zajistit univerzální službu a interoperabilitu uplatněním zásad otevřeného přístupu k síti (ONP)

SMĚRNICE EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY 97/7/ES

ze dne 20. května 1997 o ochraně spotřebitele v případě smluv uzavřených na dálku

SMĚRNICE EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY 97/13/ES

ze dne 10. dubna 1997 o společném rámci pro obecná povolení a individuální licence v oblasti telekomunikačních služeb

SMĚRNICE KOMISE 96/2/ES

ze dne 16. ledna 1996, kterou se mění směrnice 90/388/EHS s ohledem na mobilní a osobní komunikaci

SMĚRNICE EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY 95/62/ES

ze dne 13. prosince 1995 o aplikaci poskytování otevřené sítě (ONP) na hlasovou telefonii

SMĚRNICE KOMISE 94/46/ES

ze dne 13. října 1994, kterou se mění směrnice 88/301/EHS a směrnice 90/388/EHS, zejména s ohledem na satelitní komunikaci

SMĚRNICE RADY 92/44/EHS

ze dne 5. června 1992 o uplatňování otevřeného přístupu k síti pro pronajaté okruhy

SMĚRNICE RADY 91/263/EHS

ze dne 29. dubna 1991 o sbližování právních předpisů členských států týkajících se koncových telekomunikačních zařízení včetně vzájemného uznávání jejich shody

SMĚRNICE RADY 91/287/EHS

ze dne 3. června 1991 o kmitočtovém pásmu, které má být určeno pro koordinované zavádění evropských digitálních bezdrátových telekomunikací (DECT) ve Společenství

SMĚRNICE RADY 91/250/EHS

ze dne 14. května 1991 o právní ochraně počítačových programů

SMĚRNICE KOMISE 90/388/EHS

ze dne 28. června 1990 o hospodářské soutěži na trhu telekomunikačních služeb

SMĚRNICE RADY 90/387/EHS

ze dne 28. června 1990 o vytvoření vnitřního trhu telekomunikačních služeb zavedením otevřeného přístupu k telekomunikační síti

SMĚRNICE KOMISE 88/301/ES

ze dne 16. května 1988 o hospodářské soutěži na trhu s telekomunikačními koncovými zařízeními

SMĚRNICE RADY 87/372/ES

ze dne 25. června 1987 o kmitočtových pásmech vyhrazených pro koordinované zavedení veřejných celoevropských buňkových digitálních pozemních mobilních komunikačních systémů ve Společenství

SMĚRNICE RADY 91/250/EHS

ze dne 14. května 1991 o právní ochraně počítačových programů

SMĚRNICE RADY 93/98/EHS

ze dne 29. října 1993 o harmonizaci doby ochrany autorského práva a určitých práv s ním souvisejících

SMĚRNICE EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY 2001/29/ES

ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti

2.3. Seznam souvisejících dokumentů v oblasti informační společnosti

Česká republika

Státní informační politika

Národní telekomunikační politika

Akční plán realizace státní informační politiky do roku 2003

Národní akční plán eEurope+ (Česká republika)

Koncepce budování informačních systémů veřejné správy

Koncepce státní informační politiky ve vzdělávání

Bílá kniha o elektronickém obchodu

Zelená kniha o elektronickém obchodu

Návrh základních opatření pro podporu elektronického obchodu v České republice

Evropská unie

Akční plán eEurope 2005

Akční plán eEurope 2002

Akční plán eEurope+

Zpráva o pokroku eEurope+ (červen 2002)

Závěry ministrů (Evropská ministerská konference o informační společnosti, červen 2002)

2.4. Seznam programů Evropské unie v oblasti informační společnosti

IDA (Výměna dat mezi veřejnými správami)

<http://europa.eu.int/ISPO/ida/jsps/index.jsp>

eContent

<http://www.cordis.lu/econtent/>

IST (Technologie pro informační společnost)

<http://www.cordis.lu/ist/home.html>

Akční plán pro bezpečnější internet

http://europa.eu.int/information_society/programmes/iap/index_en.htm

eTen

http://europa.eu.int/information_society/programmes/eten/index_en.htm

GoDigital

http://europa.eu.int/information_society/topics/ebusiness/godigital/index_en.htm

2.5. Základní elektronické veřejné služby

Seznam základních elektronických veřejných služeb definovaných expertní skupinou pro e-government při Evropské komisi:

Služby pro občany	Služby pro podniky
1. Daňové přiznání a platba daně z příjmů	13. Vyřizování a platba sociálního a zdravotního zabezpečení zaměstnanců
2. Hledání zaměstnání	14. Daňové přiznání a platba daně z příjmů
3. Vyřizování sociálních dávek	15. Daňové přiznání a platba DPH
4. Žádost o vystavení osobních dokladů	16. Registrace podnikatelských subjektů
5. Registrace auta	17. Vyplňování statistických výkazů
6. Žádost o stavební povolení	18. Celní deklarace
7. Hlášení na policii	19. Veřejné zakázky
8. Dostupné katalogy veřejných knihoven	20. Žádosti a povolení související s životním prostředím
9. Žádost a vystavení rodného listu, potvrzení o sňatku	
10. Přihlašování na střední a vysoké školy	
11. Oznámení změny adresy	
12. Služby související s veřejným zdravotnictvím	

Tento seznam služeb je využíván při vyhodnocování a mezinárodním porovnávání úrovně e-governmentu v jednotlivých státech EU.